

Sevgi dünyanı da, adamı da xilas edir...

NARGİS

Qadın mövzusu daima ədəbiyyat üçün aktual olmuşdur. Ancaq qadının bilinən qavramından ötə bir qavramı ön plana çıxarır "Özgə qadın" şeiri ilə Qəşəm Nəcəfzadə. Xüsusilə Türkiyə ədəbiyyatında son zamanlar populyar hal almış "ötəki qadın" mövzusunda Azərbaycan ədəbiyyatında bu aspektdən çox az yer verilmişdir. Bu mövzu ağır və cəmiyyət tərəfindən gülləbaran edilən təmədir.

İlk dəfə "Özgə qadın" kəlməsinin dərinliklərində yatan, sirlə mənəni "The Other Boleyn Girl" Philippa Gregorinin eyni adlı romanından kinoya uyğunlaşdırılan 2007-ci il istehsalı filmə dərk etmişdim. Bu filmə Şotlandiyanın Son Kralının ssenari yazarı Peter Morgan tərəfindən qələmə alınan Boleyn qızı, ehtişamlı bir intriqa, şəhvət, iqtidar oyunları, eşq və xəyanət hekayəsini mövzu alan film eyni zamanda, ailələrinin kor ehtirası üzündən yaraşlıq və ehtiraslı kral Henrinin eşqi üçün rəqabət edən iki gözəl bacının, Ana və Mary Boleynin hekayəsi danışılır. Hər iki qadın da kral uğrunda mübarizə

aparsalar da, onlardan yalnız biri, qısa və fırtınalı bir səltənət üçün taxta çıxır.

Qəşəm Nəcəfzadə də "Özgə qadın" şeirində insan təbiətində hökm sürən belə fırtınalı məqamlardan birinə toxunmuşdur. Görünür, şeirdə yer alan iki qadın obrazı da şair üçün dəyərli. Ancaq biri daha çox mənəvi, digəri daha çox fiziki. Bu cümləni oxuyan hər bir mənəvi qadın üçün fiziki qadın obrazı lazımsız, shift delete olunacaq xarakterdir. Ancaq gəlin ki, bu heç də elə deyil. İnsanın fiziki qabığı da ruhu qədər əhəmiyyətlidir. Bir-biri ilə sıx təmas və uyum içərisindədir. Şeirdə ötürülən, özgələşdirilən qadın da əslində bu bütünün ön həyəcanlı hissəsidir. Sanki o, illərcə yoğrulub, qurulmuş pazzlın oksigen kimi əhəmiyyət kəsb edən və çoxdandır axtarılan parçasıdır.

Şeirdə həm də eşq və vicdan qarşılaşdırılıb:

*Özgə qadından yüyürür evindəki qadına
Yüyürür, döşənir ayaqlarına.*

Şeirdə mənəvi cəhətdən bağlı olduğu və bu səbəbdən tərki edə bilmədiyi qadına qarşı duyulan dərin vicdan əzabı hiss edilir. Sanki adam özgə qadınla yaşadığı hər tutqulu dəqiqənin əvəzini çıxmaq istəyir özündən, vicdanını susdurmağa cəhd edir... Məntiqlə ürək, realılıqla arzu duələ çıxır:

*Özgə qadından öyrənir necə
sevmək olar qadını,
O qadından öyrənir hətta çiçək almağı.*

Şeirdə adamın həm də bir əlində iki qar-pız tutub, hər ikisindən də əl çəkə bilmədiyi aşkarənə ön planda verilir. "Nə yardan doyur, nə öldən qoyur," məsəli...

Vicdanına səcdə də əslində bu məqamda ortaya çıxır. Şair özgə qadına duyduğu dərinliyi özünə bağışlaya bilmir. Burada həm də cəmiyyət psixologiyası təhlil edilib. Evdəki

---

Şeirdə mənəvi cəhətdən bağlı olduğu və bu səbəbdən tərki edə bilmədiyi qadına qarşı duyulan dərin vicdan əzabı hiss edilir.

---

qadın və çöldəki qadın tərəzinin iki gözünü qoyulub. Birinciyə qarşı klassik səcdə, ikincidən sərt tələblər tərəzinin ölçü qabiliyyətini itirməsinə səbəb olur. Burada adam özgə qadına duyduğu fərqli sevgini içində tənqid edib özünə bağışlaya bilmir. Dərin eşqə görə özünü birinci qadına məcbur etməklə cəzalandırır.

Özgə qadına olan dərin və fərqli hisslər tuğay edir. Şair özgə qadınla insanlaşan, kişiləşən və böyüyən obraz yaradır. Özgə qadın adamı olğunlaşdırır. Həm də ona cəmiyyətin reallıqlarını anlıq da olsa, unutturur. Bu məqamda adam onu bəlkə də pəncərə qarşısında həsrətlə gözləyən evdəki qadını da unudur:

*Ana olur, yar olur özgə qadın adama,
Üst - başında gəzdirir əlinin tumarını.*

Başı bir çox qayğıya qarışan evdəki qadın, cəmiyyətin ondan tələb etdiyi qadın olmaqla itirir adamı. Adamdan başqa qayğısı olmayan özgə qadın isə burada qalibə çevrilir.

*De neçədə yatırsan, de, neçədə durursan?
Mən verdiyim ətiri harada saxlayırsan?
Köynəyinin yaxası niyə qırıq-qırıqdı?
Saçında ağaran tük mənə necə tanışdı.
Təzə şeir yazmısan? Ver üzünü köçürüm?*

Aha elə burada kulminasiyaya dırmaşır gerçəklik. İnsan hər yaşda, hər statusda özünün ciddiyyə alınmasını arzulayır. Hətta bunu dilinə gətirməsə də. Özgə qadın adamın yalnızca fiziki və mənəvi dünyası ilə maraqlanmır, onun üçün həm də adamın digər dünyası - beyninin içərisində yaşadığı müəmmalı dünya önəmlidir.

Beləliklə adamın qəlbi özgə qadına bir çox səlahiyyətlər verir qeyri-iradi olaraq... Bu vaxt özgə qadın adamdan başqa adam yaradır və onu özgüləşdirir.

*Bu gün sənə çayı da qoy mən özüm içirim.
Başdan - ayağa süzür səni bir ana kimi,
İliq baxışlarıyla çəkir sənin şəklini .
İştə verir gözünə,
Sevgi axır qanına.
Baxışları nur kimi çiçəklənir üzündə,
Bir qız heykəli doğur sənin düymə gözündə
İlahi baxışların altında sən süzürsən,
Uça - uça , qaça - qaça öz evinə gəlirsən,
Arvadın baxıb deyir: - Nə gözəl görünürsən?*

Və nəhayətində sevgi dünyanı da, adamı da xilas edir...